

Η πολυδιάστατη λειτουργία του Παιδοψυχιατρικού Τμήματος στο Τζάνειο Γενικό Νοσοκομείο

Βαρβάρα Μπεμπένη¹, Μαρία Καραντώνη², Θωμάς Κοτζαδημητριού²

¹ Εργοθεραπεύτρια, ² Ψυχολόγος-Παιδαγωγός, ³ Συντονιστής Διευθυντής,

Παιδοψυχιατρικό Τμήμα, ΓΝ Πειραιά «Τζάνειο»

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το Παιδοψυχιατρικό Τμήμα καλύπτει ανάγκες ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων τόσο με την λειτουργία των Τακτικών Εξωτερικών Ιατρείων όσο και με την έναρξη λειτουργίας της Μονάδας Εσωτερικής Νοσηλείας από το 2010. Τα Τακτικά Εξωτερικά Ιατρεία λειτουργούν με κύριο στόχο την διάγνωση, την έγκαιρη παρέμβαση και τη θεραπεία των παιδοψυχιατρικών διαταραχών. Η Μονάδα Εσωτερικής Νοσηλείας, δυναμικότητας 5 κλινών, εξυπηρετεί κατ' αποκλειστικότητα σε όλη την 2η ΥΠΕ περιπτώσεις που χρήζουν άμεσης και επείγουσας φροντίδας σε μια παιδοψυχιατρική μονάδα εντός του γενικού νοσοκομείου. Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει την εξέλιξη και πολυδύναμη λειτουργία της Μ.Ε.Ν σε μια περίοδο όπου οι νέες ψυχοκοινωνικές και οικονομικοπολιτικές συνθήκες έχουν επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό τις ψυχικές διαταραχές των παιδιών, των εφήβων και των οικογενειών τους. Θα τονιστεί επίσης η αξία της άμεσης διασύνδεσης των δύο υπηρεσιών (Τ.Ε.Ι και Μ.Ε.Ν) καθώς λειτουργούν και οι δύο με το ίδιο ιατρικό και επιστημονικό προσωπικό, γεγονός που προωθεί την παροχή περαιτέρω παρεμβάσεων όπως την οικογενειακή ψυχοθεραπεία αλλά ενισχύει όλο και περισσότερο την επιτακτική ανάγκη για συνεχόμενη μετανοσοκομειακή νοσηλεία και παρακολούθηση. Το Παιδοψυχιατρικό Τμήμα είναι μια δομή στελεχωμένη από ιατρούς και επιστημονικό προσωπικό όλων των ειδικοτήτων, το οποίο κυρίως αντιμετωπίζει με υψηλό αίσθημα συνείδησης και ευθύνης τις νέες κοινωνικές καταστάσεις και την ψυχοκοινωνική κρίση παρ' όλες τις πολύπλευρες και σημαντικές ελλείψεις.

Λέξεις ευρετηρίου: παιδί, έφηβος, ψυχική υγεία

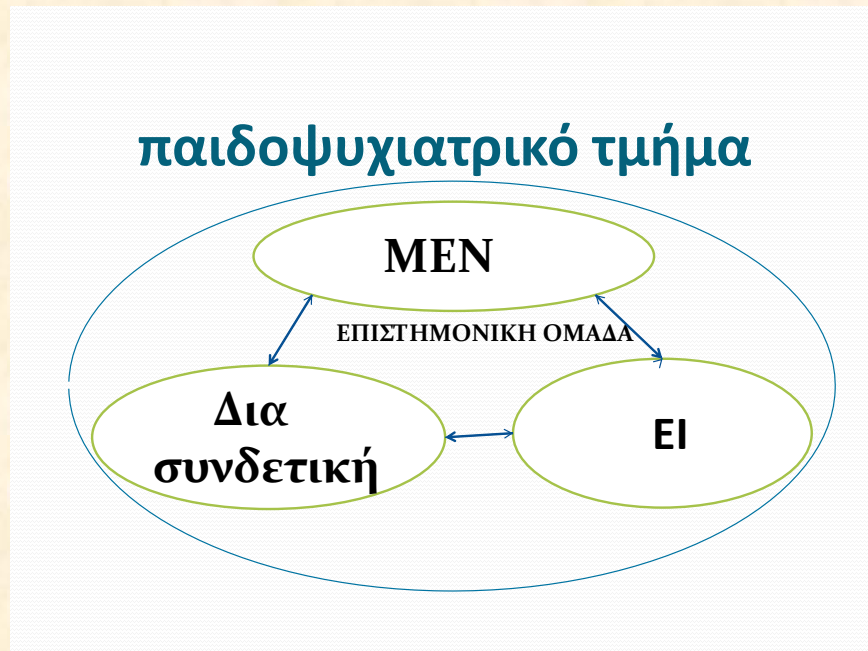
Παραπομπή

Β. Μπεμπένη, Μ. Καραντώνη, Θ. Κοτζαδημητριού. Η πολυδιάστατη λειτουργία του Παιδοψυχιατρικού Τμήματος στο Τζάνειο Γενικό Νοσοκομείο. Επιστημονικά Χρονικά 2017; 22(S1): 187-192

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η λειτουργία του Παιδοψυχιατρικού Τμήματος στο Τζάνειο χρονολογείται από το 1987. Τη στελέχωσή του έως το 2007 αποτελούσαν 2 με 3 παιδοψυχιατροί. Το

Τμήμα τότε συσσεγάζονταν με την Παιδιατρική Κλινική με κύριους τομείς λειτουργίας τα εξωτερικά ιατρεία και τη διασυνδεδετική. Το 2000 στα πλαίσια της

ψυχιατρικής μεταρρύθμισης με το πρόγραμμα επέκτασης, το Τμήμα μετεγκαταστάθηκε στο νέο κτίριο «Μητέρας και Παιδιού» και από το 2006 άρχισε να στελεχώνεται σταδιακά και να λειτουργεί με πλήρη Διεπιστημονική Ομάδα από το 2010.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΙΑΤΡΕΙΑ (ΕΙ)

Τα Τακτικά Εξωτερικά Ιατρεία παρακολουθούν περιπτώσεις παιδιών έως 14 ετών. Το 2015 καταγράφηκαν 3201 συνεδρίες. Τα αιτήματα αλλάζουν μαζί με τις μεταβολές στην κοινωνία γι' αυτό καλούμαστε να είμαστε ευέλικτοι στην ανταπόκριση από το πρώτο κιάλας ραντεβού. Το αίτημα για το παιδί αξιοποιείται με ευελιξία και εξατομικευμένα π.χ. από το πρώτο ραντεβού καλείται όλη η οικογένεια ή οι γονείς και το παιδί ή οι γονείς. Έτσι αυξάνεται η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Η αξιολόγηση είναι πολυεπίπεδη και περιλαμβάνει :

- Την παιδοψυχιατρική εκτίμηση
- Την παρέμβαση και εποπτεία της κοινωνικής υπηρεσίας
- Την ψυχολογική & ψυχοπαιδαγωγική εκτίμηση
- Την λογοπεδική & εργοθεραπευτική εκτίμηση
- Εισαγγελικές παραγγελίες & πραγματογνωμοσύνες

Επιπλέον προσφέρονται υπηρεσίες σε θεραπευτικό επίπεδο:

- Παιδοψυχιατρική παρακολούθηση
- Συμβουλευτική γονέων
- Οικογενειακή θεραπεία

- Τακτική επανεξέταση
- Περίθαλψη μετά τη νοσηλεία με συστηματική ατομική και οικογενειακή θεραπεία και παιδοψυχιατρική παρακολούθηση.

Στατιστικά στοιχεία 2013-2015:

- F20-F29: Σχιζοφρένεια, σχιζότυπη διαταραχή και παραληρητικές διαταραχές: 2%
- F30-F39: Διαταραχές της διάθεσης (συναισθηματικές): 6%
- F40-F48: Νευρωσικές, συνδεόμενες με το stress και σωματόμορφες διαταραχές: 8%
- F50-F59: Σύνδρομα που εκδηλώνονται στη συμπεριφορά και σχετίζονται με διαταραχές των φυσιολογικών λειτουργιών και σωματικούς παράγοντες: 0.5%
- F80-F89: Διαταραχές της ψυχολογικής ανάπτυξης: 57%
- F90-F98: Διαταραχές της συμπεριφοράς και του συναισθήματος με έναρξη συνήθως κατά την παιδική ηλικία και την εφηβεία: 19.5%
- Z00-Z99: Παράγοντες που επηρεάζουν την κατάσταση της υγείας και την επαφή με τις υπηρεσίες υγείας: 4%
- Άλλο: Άλλοι κωδικοί Λοιποί κωδικοί του ICD-10, πλην των κωδικών F και Z: 1%

ΜΟΝΑΔΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΙΑΣ (MEN)

Η Μονάδα Εσωτερικής Νοσηλείας από την έναρξη της τον Οκτώβριο του 2010, είχε το προνόμιο να στελεχώνεται από επαγγελματίες όλων των ειδικοτήτων και να λειτουργεί βάση διεπιστημονικής ομάδας. Πρόκειται για ένα ανοιχτό Τμήμα στον χώρο του Γενικού Νοσοκομείου το οποίο λειτουργεί με 5 κλίνες νοσηλείας. Στην MEN γίνονται εισαγωγές παιδιών και εφήβων έως 16 ετών που παρουσιάζουν σοβαρές παιδοψυχιατρικές διαταραχές.

Ανοιχτό Τμήμα: Με τον όρο ανοιχτό τμήμα νοσηλείας εννοούμε ότι η πόρτα του Τμήματος παραμένει πάντοτε ανοιχτή, και ισχύουν καθημερινά και σταθερά οι ώρες επισκεπτηρίου εκτός και αν οι θεραπευτές ορίσουν αλλιώς. Η κλινική εμπειρία της MEN μας δείχνει πως περιπτώσεις που αρχικά δεν είχαν ένδειξη για νοσηλεία σε 'ανοιχτό' τμήμα, κατάφεραν να πλαισιωθούν με αυξημένη φροντίδα, να ενισχύσουν την ικανότητα τους για εσωτερικό και εξωτερικό 'έλεγχο' και να υποστηριχθούν με εξατομικευμένο πλάνο θεραπείας (φαρμακευτική αγωγή, ατομική και ομαδική ψυχοθεραπεία, θεραπεία οικογένειας, κ.α.), ώστε η διαδρομή της νοσηλείας να έχει τα μέγιστα δυνατά οφέλη.

Οι παρεμβάσεις προσδιορίζονται από τις πολυεπίπεδες εκτιμήσεις που περιλαμβάνουν:

- Την παιδοψυχιατρική εκτίμηση
- Την παρέμβαση και εποπτεία της κοινωνικής υπηρεσίας

- Τον παιδιατρικό & εργαστηριακό έλεγχο
- Την ψυχολογική & ψυχοπαιδαγωγική εκτίμηση
- Την λογοπεδική & εργοθεραπευτική εκτίμηση

Οι θεραπευτικές παρεμβάσεις είναι ψυχοβιολογικές πολύ συχνά κατά την περίοδο της κρίσης. Επιδιώκεται το πιο αποτελεσματικό θεραπευτικό και εξατομικευμένο πλάνο. Οι θεραπευτικές παρεμβάσεις περιλαμβάνουν ένα σύνολο συμπληρωματικών θεραπευτικών πράξεων: φαρμακευτική αγωγή, ατομική ψυχοθεραπεία, συμμετοχή σε θεραπευτική ομάδα, νοσηλευτική διεργασία - θεραπεία περιβάλλοντος, ψυχο-εκπαίδευση των νοσηλευόμενων και της οικογένειας, οικογενειακή θεραπεία, συμβουλευτική υποστήριξη γονέων.

Οι παρεμβάσεις αυτές δεν αφορούν μόνο στην βελτίωση της κλινικής εικόνας του παιδιού, αλλά αποσκοπούν σε βασικές αλλαγές στη δυναμική της οικογένειας και στη γονεϊκή λειτουργία.

Ο πιο σημαντικός στόχος που θέτει η νοσηλεία στην MEN είναι αφού αντιμετωπίσει το επειγόν της πιθανής παιδοψυχιατρικής διαταραχής, να μάθει στα παιδιά και τους εφήβους να «ενσωματώνονται» κοινωνικά και συναισθηματικά και να αποκτούν καινούργιες ικανότητες που θα τους βοηθήσουν να καταλάβουν καλύτερα τους εαυτούς τους αλλά και τις σχέσεις τους μέσα στα συστήματα στα οποία εξελίσσονται (οικογένεια, σχολείο, φίλοι).

Κατά την διάρκεια της νοσηλείας όπως είναι αναμενόμενο προκύπτουν πολυποίκιλα θέματα σε σχέση με τον χειρισμό των περιπτώσεων, τις θεραπευτικές παρεμβάσεις, τις αλλαγές στο κοινωνικό και σχολικό περιβάλλον, τις ανάγκες διευθέτησης θεμάτων που αφορούν την ομαλή εξέλιξη της περίπτωσης. Οι ανάγκες των ειδικών για συζήτηση και απεμπλοκή από ψυχικά και πρακτικά κωλύματα, για κατανόηση και αναγνώριση συμπεριφορών και συναισθημάτων έφερε την σταθερή εποπτεία για τις νοσηλευόμενες περιπτώσεις από την εξωτερική επόπτρια ψυχολόγο - ψυχοθεραπεύτρια Κα Βαλέρια Πομίνι. Η σταθερή εποπτεία είναι απαραίτητη προϋπόθεση και ωφέλιμο εργαλείο για τους ειδικούς της MEN οι οποίοι έχουν στην απόλυτη ευθύνη τους όχι μόνο την λειτουργία της Μονάδας αλλά και των Τακτικών Εξωτερικών Ιατρείων.

Φροντίδα μετά τη νοσηλεία: Μετά την έξοδο από τη MEN και για να διασφαλιστεί η συνέχεια της θεραπείας τόσο για το παιδί όσο και για την οικογένεια, οι ειδικοί του Παιδοψυχιατρικού Τμήματος συνεχίζουν στο Τακτικό Εξωτερικό Ιατρείο το θεραπευτικό τους έργο τουλάχιστον για του επόμενους 6-12 μήνες. Η συνεχιζόμενη μετα-νοσηλευτική φροντίδα είναι σημαντικός παράγοντας που θα εξασφαλίσει την εξέλιξη του παιδιού και του εφήβου και θα διευκολύνει την μετάβαση και λειτουργία στα υπόλοιπα πλαίσια

ΔΙΑΣΥΝΔΕΤΙΚΗ

Η συνεργασία στη διασυνδεδετική είναι απαραίτητη και αμοιβαία. Με τα χρόνια

υπάρχει σταθερή αύξηση στις παραπομπές για παιδοψυχιατρική στήριξη του παιδιού κατά τη νοσηλεία του στην παιδιατρική κλινική. Επιπλέον, υπάρχει σταθερή ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών όπως π.χ. μια πρόσφατη συνάντηση με θέμα την παροχή βοήθειας από τους ειδικούς στην καταληκτική νόσο και το θάνατο.

Η διασύνδεση με άλλες δομές όπως σχολεία, ψυχιατρικές δομές ενηλίκων, εισαγγελίες, κοινωνικές υπηρεσίες δήμων, κλπ είναι απαραίτητη λειτουργία στο κλινικό μας έργο. Η αλληλεπίδραση με τους χώρους όπου το παιδί ζει εξελίσσεται και μεγαλώνει καθώς και η διασύνδεση με όλα τα συστήματα που επηρεάζουν αυτούς τους χώρους φαίνεται ότι είναι καθοριστική στην εξέλιξη όλων των συστημάτων του δικτύου.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Στην εποχή της κρίσης αντιμετωπίζουμε σοβαρά προβλήματα και ελλείψεις στη λειτουργία του Τμήματος, το πρώτο σκαλί είναι να αξιοποιήσουμε τις εφεδρείες και τις εσωτερικές διεργασίες του συστήματος μας. Όμως, σαν ανοιχτό σύστημα που είμαστε αλληλεξαρτόμαστε και συν-εξελισσόμαστε με τα άλλα συστήματα της κοινωνίας μας σε μια πορεία ώστε να φτάσουμε την καλύτερη δυνατή ισορροπία και βιωσιμότητα.

Η έναρξη λειτουργίας της MEN σε παράλληλη τροχιά με τα Τακτικά Εξωτερικά

Ιατρεία και τη Διασυνδεδετική από την ίδια διεπιστημονική ομάδα φάνηκε σαν ένας ανήφορος, με εξαιρετικές απαιτήσεις και πολλές ματαιώσεις κατά την διάρκεια της προσπάθειας. Προοδευτικά, καταφέραμε να ανακαλύψουμε έναν νέο τρόπο λειτουργίας και να ενισχύσουμε θετικά τη σύνδεση της MEN με τα ΕΙ. Η διεπιστημονική ομάδα αποτελεί το πλαίσιο το οποίο διασφαλίζει τις αρχές και αξίες και επιτρέπει τις εξελικτικές διεργασίες.

Πλέον βλέπουμε τη στενή συνεργασία ΕΙ και MEN ως αναγκαιότητα. Ένα όφελος είναι η άμεση διαχείριση του έκτακτου περιστατικού στο ΕΙ, καθώς η ομάδα είναι η ίδια και συχνά ο ίδιος γιατρός συνοδεύει το παιδί και την οικογένεια στη νοσηλεία. Η ομάδα έχει την ευκαιρία να είναι με το παιδί από την αρχή σε μια δύσκολη για τη ζωή του συγκυρία. Αυτή η αίσθηση της συνέχειας δίνει συχνά αίσθηση ασφάλειας στο παιδί και την οικογένειά του. Πλέον οι υπηρεσίες του Τμήματος είναι αλληλένδετες και αλληλοστηριζόμενες.

Οι ελλείψεις προσωπικού και ειδικά ειδικευόμενων ιατρών εξακολουθούν να είναι πρόβλημα. Εύκολα δημιουργούνται συνθήκες εξάντλησης για τα μέλη της ομάδας μας. Νέο προσωπικό θα μας βοηθήσει να είμαστε πιο αποδοτικοί και συνεπείς στις ανάγκες της κοινότητας, δίνοντας περισσότερη έμφαση στο θεραπευτικό έργο και συμβάλλοντας ουσιαστικά στη μείωση της λίστας αναμονής για τα άτομα της ευαίσθητης ομάδας που υπηρετούμε.

The multi-dimensional function of the Child Psychiatric Unit in General Hospital "Tzaneio"

B. Bebeni¹, M. Karantoni², T. Papadimitriou³

¹ Occupational therapist, ² Psychologist, Child and Adolescent Inpatient Unit, ³ Director of Child Psychiatric Unit, General Hospital "Tzaneio", Piraeus, Greece

ABSTRACT

The Inpatient and Outpatient Services of the Child Psychiatric Unit cover the mental health needs of children and adolescents. Our Outpatient Service is aimed at providing diagnosis, intervention and therapy for child psychiatric disorders. Our Inpatient Service covers the needs of the whole 2nd Health District, i.e. the needs of cases which require immediate and urgent child psychiatric care within the "Tzaneio" General Hospital. The aim of our presentation is to describe the development and multi-dimensional function of our Outpatient and Inpatient Services at a time of challenging psychosocial and economic conditions which seriously affect mental illness in children, adolescents and their families. We will emphasize upon the developing interconnection between the two Services (Outpatient and Inpatient) as they function with the same scientific and medical team. One of the benefits of this circumstance is that it has helped develop effective aftercare plans and treatments following hospitalization such as family therapy. The Child Psychiatric Unit has a full medical and scientific team which provides high quality care under severe economic and psychosocial conditions.

Keywords: child, adolescent, mental health

Citation

B. Bebeni, M. Karantoni, T. Papadimitriou. The multi-dimensional function of the child psychiatric unit in general hospital Tzaneio. Scientific Chronicles 2017; 22(S1): 187-192

Συγγραφέας επικοινωνίας

Μαρία Καραντώνη, E-mail: markarantoni@yahoo.gr